

УДК 351.74

О.О. ДЯКОВА, Харківський національний університет внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ НІГІЛІЗМ В ПРАВОЗАСТОСОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Ключові слова: правовий нігілізм, правозастосування, поліція

Розвинутому суспільству необхідна права держава, яка «спілкується» з власними громадянами лише мовою права та закону, визначає, регламентує, гарантує та захищає певну міру прав, свобод та рівності не лише в середині самого суспільства, але й у відносинах з державою.

Перехід від одного стану суспільства до іншого (у зв'язку з суспільно-політичними змінами у 2014 році) викликає достатньо велику кількість не врегульованих та неконтрольованих процесів. Державні управління залишили без уваги таку думку, що будь-які радикальні зміни в економічному та соціальному житті держави та суспільства мають супроводжуватись суттєвою перебудовою соціального мислення.

Відсутність потужних кроків, що би супроводжувалися підвищенням довіри до держави, викликає дефект відчуження. На думку В.В. Чернея та О.І. Кудерміної, дефект відчуження полягає в первинній ідентифікації будь-якої держави не як корисної для суспільства інституції, незалежно від змісту її діяльності [1]. Отож, головною задачею держави в процесі формування її позитивного «іміджу» має стати ефективна правозастосовна діяльність, що відповідає усім її принципам та здійснюється лише відповідно до вимог права та законів.

Особливий вплив на правозастосовну діяльність держави має правовий нігілізм у всіх його проявах. Тому варто приділити більше уваги саме його природі в системі факторів,

що зумовлюють негативне ставлення до правозастосовців.

Питання проявів правового нігілізму неодноразово досліджувалося в науковій літературі. О.В. Волошенюк, В.В. Черней, Ю.О. Тополь, О.В. Дручек, Г.В. Тригубенко – в роботах цих авторів достатньо змістовно розкриті питання змісту, природи та шляхів подолання правового нігілізму. Таке явище як нігілізм не можна подолати, його можливо зменшити шляхом усунення причин та умов його існування. Тому метою статті є дослідження умов існування високого рівня правового нігілізму в системі органів Національної поліції в сучасній Україні.

Ефективна правозастосовна діяльність сприяє процесу забезпечення усіх суспільних та особистих інтересів, прав і свобод громадян, вона стосується усіх сфер суспільної діяльності, які складають усю сукупність відносин в державі. Якість правозастосовної діяльності як державних органів, так і недержавних організацій є одним з важливих факторів, що визначають рівень правової культури, стан законності та правопорядку в державі, факторів, які впливають на розбудову правової держави. Саме з погляду на це правозастосовна діяльність набуває цінності.

«Правозастосовна діяльність є складним явищем, яке не обмежується виданням актів застосування права. Вона виявляє себе не лише в рамках передбаченої процесуальними нормами процедури розгляду справи, але й значною кількістю побічних зв'язків і стосунків. У її перебігу учасники розгляду оцінюють стан правопорядку, формують власні позиції з питань застосування закону, обстоюють свої уявлення й спростовують уявлення інших, ухвалюють рішення в конкретних справах, змінюють юридичну практику, вносять пропозиції стосовно вдосконалення законодавства тощо» [2, с.81]. Тому необхідність досконалого дослідження чинників, що впливають на процес такої діяльності, є важливим кроком для протиставлення його правовому нігілізму.

Б.О. Бочаров, узагальнюючи погляди на термін «правозастосовна діяльність», визначає низку спільних рис, притаманних різним авторам. За його твердженням головними рисами правозастосовної діяльності є: специфічна діяльність компетентних суб'єктів; така діяльність відзначається владним характером; передбачає видання конкретизованих й індивідуалізованих владних приписів; має реалізовуватися на засадах доцільності, справедливості й обґрунтованості [3]. Дивлячись на таку сукупність ознак, можна сформулювати визначення правозастосовної діяльності. Отож, правозастосовна діяльність – це здійснювана на засадах доцільності, справедливості та обґрунтованості владна діяльність компетентних суб'єктів, що наділені відповідними повноваженнями, по виданню конкретизованих й індивідуальних приписів та забезпечення їх видання й фактичної реалізації.

В більшості наукових джерел проводиться ототожнення таких понять, як причини та умови. Але в контексті обраної тематики варто наголосити, що ототожнення не є доцільним. Причина – явище, що викликає, обумовлює виникнення іншого явища [4, с.603]. Тобто, причиною виникнення правового нігілізму є явище, яке його безпосередньо породжує. Умовою ж є сукупність факторів, що сприяють існуванню правового нігілізму. Отже, причинам характерна спонукальність, одноразовість, в той час як умови є сукупністю ознак, що характеризують стан суспільних відносин.

Причин виникнення правового нігілізму безліч. Від найбанальніших і суб'єктивних, таких як, наприклад, емоції особи, до природних та державницьких катаклізмів. Так, причиною виникнення нігілізму в правозастосовній діяльності поліції може стати бажання заробити, вчинивши корупційні діяння, або злість на правопорушника, яка стає причиною перевищення меж необхідних для затримання та ін.

Органи, що займаються правозастосовною діяльністю, займають проміжне положення

між державою в цілому та людиною. Держава сприймається через призму правових приписів, які є результатом її діяльності, в свою чергу, саме людина є головним суддею стосовно ефективності та доцільності роботи держави, виказуючи своє ставлення до роботи нормотворців; тим самим людина робить певні, позитивні чи негативні висновки про всю систему права. До умов ефективності правозастосовної діяльності відносяться, як правило: відповідність законодавства та правозастосовної діяльності; високий рівень правової культури суспільства і окремої особистості; стан законності; створення конкретної, чіткої, зрозумілої і доступної кожному громадянину системи стимулів, дозволів і обмежень у праві; індивідуальний і диференційований підходи до їх реалізації, системна єдність, комплексність у використанні даних юридичних засобів [5, с.456–457]. Головною ціллю правозастосовної діяльності має бути досягнення мети зазначеної в нормі права.

«Коли народ побачить, – писав М. Мак'явелі, – що ніхто, ні при яких обставинах не порушує даних йому законів, він дуже скоро почне жити життям спокійним і задоволеним» [6].

Зниження ефективності правозастосовної діяльності поліції призводить до прояву правового нігілізму як серед самих правоохоронців, так і в усіх інших соціальних групах. Для того, щоб знизити занадто високий рівень прояву зазначеного явища, варто визначитись з умовами існування останнього. Їх можна в деякій мірі ототожнити з факторами впливу на ефективність правозастосовної діяльності.

Умови існування проявів правового нігілізму в правозастосовній діяльності Національної поліції можна розділити на дві групи: зовнішні та внутрішні.

До зовнішніх чинників варто відносити усі суспільні відносини, що відбуваються в державі: чинне законодавство, умови праці, політична ситуація в країні, «правовий клімат» та соціальна сфера, важливість правових наслід-

ків, правова інформованість, а також рівень довіри до правозастосовувачів.

1. *Чинне законодавство* є основою правозастосовної діяльності. Остання передбачає прийняття юридично значимих актів. «Недостатньо мати розвинуте законодавство, необхідно, щоб його положення отримували практичне здійснення в соціальному житті, щоб кожна людина могла реалізувати свої конституційні права і свободи, перебуваючи під захистом держави» [7, с.59]. На правозастосовну діяльність більше впливає не законодавство в цілому, а окремі його характеристики. Так, доцільність тих чи інших норм спричиняє вплив на правозастосовну діяльність. Ефективність правозастосовної діяльності прямо залежить від актуальності тих норм, які реалізуються, і від тих суспільних відносин, що склалися в конкретному часовому періоді.

Чіткість, зрозумілість та доступність законодавства безпосередньо впливають на сам процес правозастосування. Правові колізії, незрозумілість термінів та професійна стилістика текстів законодавства ускладнюють сам процес їх застосування, що призводить до збільшення кількості непорозумінь між населенням та суб'єктами правозастосування.

2. *Належна діяльність державного органу* також залежить від умов праці, в яких знаходиться працівник поліції. С. Кіщенко визначає, що стратегія реформування органів внутрішніх справ України визначається певними напрямками, серед яких автор виділяє і низький рівень матеріально-технічного та фінансового забезпечення: «умови праці персоналу МВС залишаються вкрай незадовільними: відсутня необхідна кількість приміщень, оргтехніки, навіть меблів» [8, с.12]. Зважаючи на це, існує величезна плінність кадрів та неможливість ефективно виконувати поліцією покладені на неї функції неповним штатним складом.

3. *Політична ситуація* в Україні, зважаючи на проведення Антитерористичної операції на Сході країни, на революційні події мину-

лих років, завжди відображається на діяльності правоохоронних структур. Невдоволення найчастіше висловлюються саме до органів правопорядку, адже саме вони залишилися ще з радянських часів у свідомості людей «інструментом правлячої верхівки».

«Завдання поліції полягають у забезпеченні обов'язковості виконання рішень, прийнятих державною владою тією мірою, де її функція полягає в конкретизації останніх і спрямована на зміцнення правової основи державності й громадського життя при неухильному дотриманні законності. Зарубіжні юристи вивели загальну закономірність: чим ширше коло повноважень, наданих поліції державою, тим меншою підтримкою державна влада користується в суспільстві й тим нижче ступінь її легітимності. Інакше кажучи, обсяг поліцейської діяльності для забезпечення виконання державних велінь і рівень підтримки державної влади в суспільстві перебуває в обернено пропорційній залежності» [9, с.60].

Так само непорозуміння у політичних колах, що відбуваються нині, чинять не аби який негативний вплив на ефективність організації управління в Міністерстві внутрішніх справ України, що, в свою чергу, негативно позначається на ефективності діяльності поліції.

3. Функціонування права відбувається в певній *соціальній сфері*, в якій формується відношення до права і законності на основі діяльності правозастосовних органів. Складність полягає в тому, що правова оцінка однієї й тієї ж життєвої ситуації різними людьми може виявитися неоднаковою, а, отже, і їх поведінка в цій ситуації буде різною. Нормативно-правова база повинна відповідати об'єктивним та актуальним у конкретний час потребам суспільного розвитку, закон повинен бути якісним. Однією з важливих сторін соціального середовища, в межах якого функціонує право, є «*правовий клімат*» – загальна атмосфера стану законності, правопорядку і захищеності населення від протиправних посягань.

4. *Важливість правових наслідків* правозастосовної діяльності, тобто, соціальна доцільність. Остання є одним з основних принципів правозастосування. «Принципи правозастосовної діяльності слугують надійними юридичними орієнтирами, які спрямовують діяльність правозастосовних органів. Їх дотримання гарантує неприпустимість порушення законності, забезпечує необхідну диференціацію правового регулювання, послідовне утвердження соціальної справедливості, стабільність юридичної практики, сприяє підвищенню ефективності та якості правозастосування» [10, с.246]. Стосовно доцільності правозастосування П. Недбайло, зокрема, вважав, що доцільність застосування та виконання правових норм є такою їх реалізацією, за якої не просто досягається мета закону, що полягає у певних матеріальних або соціально-культурних результатах, але найбільш повно досягається ця мета у конкретних, історично визначених умовах місця та часу [11, с.199]. Тобто, головною метою правозастосування має бути досягнення того соціального ефекту, заради якого було створено норму права. Право, в свою чергу, повинно підтримувати соціально корисні зразки поведінки та заохочувати їх.

5. *Правова інформованість*, або правова освіченість, є складовою частиною правової культури. Правова інформованість – це важливий напрям юридичної діяльності, що виражається у здійсненні інформаційного обслуговування населення, організацій, різних структур громадянського суспільства шляхом створення та розвитку сфери інформаційних послуг [12, с.118]. Але в контексті чинників, що впливають на правозастосовну діяльність варто окреслити й інший аспект розуміння правової інформованості. Остання є рівнем знань про свої права та обов'язки особами. Тобто, можна визначити її як поняття, тотожне результату правового всеобучу [13]. Правовий всеобуч, що виховує, припускає безупинний взаємозв'язок процесів цілеспрямованого формування правосвідомості особистості зако-

нослухняного громадянина, включає моральні ідеали, правові установки та ціннісні орієнтації, спеціальні, професійно необхідні характеристики. Українці важливо сформулювати відповідну мотивацію – позитивне відношення до пізнаного змісту й потреби до постійного розширення й поглиблення правових знань. Правовий всеобуч слід розглядати як частину усього процесу духовного формування особистості, без якого неможливо обійтися, реалізуючи ідею побудови в Україні правової держави [14, с.22]. В тому ж контексті сприймає правову інформованість і Н.М. Оніщенко: «Правова інформованість членів суспільства – необхідна умова функціонування правової системи» [15, с.16].

Правова інформованість як форма реалізації функцій права має значний вплив на рівень суспільного розвитку і потребує істотного підвищення. Особливо актуальною дана проблема стає в період реформаційних змін та прийняття кардинально нових нормативно-правових актів, які є вимогами сучасності. Тому громадяни об'єктивно потребують отримання правової інформації про чинне законодавство, про зміни, доповнення, виключення, що вносяться до нього, про нові закони і, особливо про правову практику. Існування суспільства прямо залежить від багатостороннього уявлення про правову дійсність. Існує багато способів інформування громадськості про різні правові події: через засоби масової інформації, Інтернет, вплив юридичної практики, юридичні консультації, правове виховання.

Отже, саме низький рівень інформаційної складової у сфері правозастосовної діяльності є чинником, що передуює виникненню проблемних ситуацій у процесі правозастосування.

6. *Рівень довіри до правозастосовувачів*. В межах тематики дослідження варто наголосити саме на рівні довіри до поліції в Україні. Закон України «Про Національну поліцію» в частинах 3, 4 статті 11 наголошує, що «рівень довіри населення до поліції є основним крите-

рієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.» Перший заступник Міністра внутрішніх справ К. Згуладзе-Глуксман у передмові до посібника, виданого в рамках проекту «Створення Європейського експертного центру попередження злочинності» Європейської мережі попередження злочинності (EUCPN) [16], зазначила: «Орієнтованість поліцейської діяльності на громаду полягає не лише у тісній взаємодії з населенням, але також у вирішенні проблем самої громади. Це передбачає новий підхід до побудови органів поліції та підбору кадрів: якщо успадкована від колишнього СРСР мілітаризована модель МВС спрямовувалася переважно на жорстке реагування в умовах організованої злочинності, масових заворушень, активізовувалася переважно тоді, коли злочин уже був вчинений або готувався, то необхідно забезпечити постійний інтерес поліцейських до потреб громади у безпеці – незалежно від масштабності викликів, ймовірності настання негативних наслідків. Центральне місце тут посідає налагодження поліцейськими довірчих відносин з населенням, уважність до потреб громади у безпеці, толерантне ставлення до вразливих категорій суспільства, впровадження новітніх технологій у сфері інформування про кримінальні правопорушення, про наявність ризиків для життя та здоров'я осіб. Усе це разом має викликати довіру населення до органів правопорядку, бажання сприяти їхній діяльності – аж до готовності брати особисту участь у забезпеченні безпеки громади. У 2015 році ці слова вилилися у ряд статей Закону України «Про Національну поліцію» у розділі II.

Усе вищенаведене свідчить про важливість вказаного фактору, який безпосередньо впливає на взаємодію населення з органами правозастосування, тобто поліцейськими. Основна діяльність Національної поліції, виходячи з визначення цього органу, спрямована на служіння суспільству. Результатом такої діяльності є довіра до поліції, яка, в свою чергу, є

каталізатором ефективної правозастосовної. При цьому, зниження рівня довіри знижує ефективність правозастосовної діяльності.

Окрім зазначених зовнішніх чинників, що здійснюють вплив на ефективність правозастосування, існують суб'єктивні фактори такого впливу. До них можна віднести особисті якості особи, що займається правозастосовною діяльністю, її правову орієнтацію, професіоналізм таких суб'єктів та психологічні якості.

1. Особисті якості особи, що займається правозастосовною діяльністю в цій сфері, виявляються у формі правосвідомості та правової культури.

Стан забезпечення професійними юристами в Україні варто оцінювати за такими показниками, як кількість, якість, статус. Щодо цього, то порівнюючи концентрацію юристів на одиницю населення у Німеччині чи США, Україна в разі поступається цим державам, маючи приблизно одного юриста на 7 тис. мешканців. При цьому, у названих державах цей показник – один юрист на 120 громадян [17]. Бажання випускників шкіл вступати до ВНЗ для отримання диплома юриста, з кожним роком зростає. Відомо, що попит породжує пропозицію. Цікаво відмітити, що попит з кожним роком не зменшується. Це свідчить про низьку професійну майстерність правознавців, тобто, про низьку якість їх діяльності. Отже, не дивлячись на велику кількість спеціалістів у сфері права, професіоналізм характерний не для кожного з них.

Статус юриста також впливає на його безпосередню діяльність. Він складається з декількох елементів, таких як соціальна роль, матеріальна забезпеченість, престиж, відносини з іншими громадськими об'єднаннями та органами влади.

Першочерговою є роль правосвідомості у правозастосуванні, яка визначається тим, що особа, яка здійснює правозастосовну діяльність, обирає норму права, яка підходить в даній ситуації, тлумачить та застосовує її для

винесення рішення по справі, керуючись виключно своєю правосвідомістю. Результатом діяльності таких осіб є юридично значимі наслідки. Правосвідомість таких працівників впливає на якість правозастосовних актів. Будь-яка деформація правосвідомості може негативно відбитися на істинності та правомірності прийнятих юридичних рішень. Правосвідомість у цьому контексті має суто практичне, а не теоретичне значення. Здебільшого обставиною, що знижує ефективність правозастосовної діяльності, визначають не стан законодавства, а саме правосвідомість правозастосовувачів.

2. *Правова орієнтація (установка)* як чинник впливу на правозастосовну діяльність має суто психологічний, когнітивний аспект і є сукупністю понять, уявлень, поглядів, ідей, що належать правовим явищам. З когнітивним компонентом тісно пов'язано емоційно-ціннісний компонент правосвідомості, який виражає відчуття, настрої, оцінки, ставлення, думки, звички, традиції людей. Ці стани значною мірою виникають стихійно, під впливом повсякденних умов практичного життя в результаті соціальної взаємодії людей. Водночас вони характеризують ставлення людей до права, законності, системи правових установ, різних правових ситуацій, тобто їхню буденну правову орієнтацію. Через емоційно-ціннісний компонент правосвідомості реалізуються знання права; органічно властиві правовій культурі звичаї, традиції та взагалі все те, що ввійшло до звички, у побут, у культуру особистості; її самооцінка, тобто вміння критично оцінити свою поведінку з точки зору відповідності принципам і нормам права [18].

Ціннісна проблематика значною мірою активізується в умовах кризових етапів та трансформаційних процесів; ефективність вирішення проблеми цінностей значною мірою залежить від існуючої в суспільстві парадигми світосприйняття, традицій і ступеня ідеологізації процесів суспільної життєдіяльності [19]. Підтвердженням даної думки є посилен-

ня уваги до процесів побудови державного апарату у дусі праворозуміння та дотримання законів. Революції, реформи, зміна державного апарату – це каталізатори активізації правових ціннісних установок.

Особливе місце в системі правових установок поліцейських займають правові ціннісні орієнтації, які є специфічним різновидом професійних ціннісних орієнтацій. Специфіка правових ціннісних орієнтацій полягає в тому, що, на відміну від інших професійних ціннісних орієнтацій, вони є своєрідним синтезом професійної спрямованості разом із матеріальними, соціальними, політичними і духовними цінностями.

В умовах сучасності основними ціннісними орієнтаціями поліцейських є повернення довіри до правоохоронних органів в Україні, бажання стати у витоків створення чогось, що дасть поштовх новітнім перетворенням на шляху формування правової держави, налагодження суспільних настроїв шляхом служіння суспільству і, нарешті, можливість стати частиною державного апарату.

3. *Недоліки у професіоналізмі та компетентності.* Компетентність і професіоналізм є головними чинниками суб'єктної реалізації індивіда. При цьому, регулюючим фактором професійного зростання та творчої активності людини є самосвідомість, як досить сталий комплекс уявлень та суджень індивіда про самого себе, про вміння, навички і можливості особистості [20].

Серед напрямів розвитку професіоналізму в акмеології визначаються такі, як професійна, особистісна та духовна зрілості [21]. Вікові, релігійні та інтелектуальні відмінності є витоками різного рівня професіоналізму. Сучасна система освіти, що спрямована на підготовку фахівців широкого профілю передбачає спеціалізацію лише на останніх одному-двох курсах у вищих навчальних закладах. Для підготовки компетентного працівника, професіонала така кількість часу на його підготовку недостатня.

В.І. Ковальчук визначає професійні знання, загальнолюдські, психофізіологічні, організа-торські й комунікативні якості як складові професіоналізму [22]. І.М. Хоржевська зазначає, що професійний розвиток особистості пов'язаний з розвитком особистості взагалі, із засвоєнням нового досвіду, знань, вмінь та із трансформацією мотивації й інтересів конкретної людини [23].

«Професіоналізм – це здобута в процесі професійного розвитку якість людини, що відповідає вимогам професії або перевищує їх та полягає в досконалому знанні фахівцем своєї справи, сутності роботи, що виконується, способів та засобів досягнення поставленої мети, здатності інноваційно мислити та приймати ініціативні рішення, відкритості до набуття нового досвіду», – зазначає К.Г. Сидорова [24]. А.О. Черепехіна наголошує на тому, що розвиток професіоналізму суттєво залежить від усвідомлення фахівцем призначення і змісту професійної діяльності та полягає у формуванні та прояві професійно важливих якостей, і пов'язаний з самоактуалізацією сутності, зростанням потенціалу людини як професіонала [25, с.74].

Отже, професіоналізм та компетентність тісно пов'язані між собою і в сукупності складають не лише об'єм певних професійних знань і навичок, але й численні внутрішньо психологічні риси особистості, що впливають на бажання до реалізації професійних знань.

4. *Психологічні фактори.* Професійна діяльність в умовах постійних напружень завжди супроводжується стресовими станами. Як зазначає О.М. Лось, «стрес є не тільки нормальною, але й необхідною умовою професійної діяльності особистості... він завдає руйнівного впливу на особистість, викликає професійну деформацію та призводить до професійно емоційного вигорання» [26]. Все це сприяє розвитку негативних внутрішньопсихологічних факторів, що безпосередньо впливають на правозастосовну діяльність, а саме: небажання працювати; інфантилізм до

виконання покладених обов'язків; нехтування нормативними вимогами, щодо законності вчинення тих, чи інших дій; освітня «згношеність» особистості.

Як висновок, можна зазначити, що природа умов існування правового нігілізму пояснюється тими самими факторами, що впливають на зниження ефективності правозастосовної діяльності Національної поліції. Виходячи з природи цих умов, можна стверджувати, що шляхи викорінення такого негативного явища у діяльності поліції, як нігілізм можливе лише в тому випадку, коли будуть запроваджені не окремі програми для подолання тієї чи іншої умови, а комплекс профілактичних заходів. Останні мають характеризуватися системністю своєї дії в середовищі правоохоронців і органів управління державою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Черней В. В. Дефекти політико-правової свідомості сучасної молоді / В. В. Черней, О. І. Кудерміна // Юридична психологія. – 2015. – № 1. – С. 3–13.
2. Эффективность правовых норм / Кудрявцев В. Н., Никитинский В. И., Самощенко И. С., Глазырин В. В. – М., 1980. – 157 с.
3. Бочаров Д. О. Правозастосовча діяльність: поняття, функції та форми: Проблемні лекції / Бочаров Д. О. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2006. – 73 с.
4. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка: 80000 слов и фразеологических выражений / Ожегов С. И., Шведова Н. Ю. – 4-е изд., дополненное. – М. : Азбуковник, 1998. – 944 с.
5. Общая теория государства и права. Академический курс : в 2-х т. Т. 2: Теория права. – М., 1998. – 622 с.
6. Мак'явелі Н. Флорентійська хроніка. Державець / Нікколо Мак'явелі. – Перекл. з італ. А. Перепадя. – К. – 1998. – 421 с.
7. Пацурківський Ю. П. Реалізація права: поняття, зміст та співвідношення з суміжними

ми категоріями / Ю. П. Пацурківський // Науковий вісник Чернівецьк. ун-ту. – 2012. – Вип. 636. Правознавство. – С. 59–64.

8. Кіщенко С. Реформа органів внутрішніх справ: аналіз державних рішень / С. Кіщенко – К. : Міжнародний центр перспективних досліджень, 2015. – 41 с.

9. Юнін О. С. Поліція в системі державних органів та забезпечення громадської безпеки / О. С. Юнін // Держава та регіони. Сер.: Право. – 2013. – № 1 (39). – С. 59–63.

10. Перепелюк А. М. Принципи та вимоги права як основоположні засади правозастосовчої діяльності / А. М. Перепелюк // Альманах права. – 2012. – Вип. 3. – С. 245–249.

11. Недбайло П. Е. Применение советских правовых норм / П. Е. Недбайло. – М. : Гос. изд. юрид. лит., 1960. – 511 с.

12. Єсімов С. С. Удосконалення адміністративно-правового регулювання інформаційної діяльності органів внутрішніх справ / Єсімов С. С. // Науковий вісник Львівськ. держ. ун-ту внутр. справ. – 2013. – № 4. – С. 114–122.

13. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / Скакун О. Ф. – Пер. з рос. – Харків : Консум, 2001. – 656 с.

14. Береза С. В. Правовий всеобуч як передумова формування правової культури у сучасному демократичному суспільстві / С. В. Береза // Часопис Київськ. ун-ту права. – 2009. – № 3. – С. 19–25.

15. Оніщенко Н. М. Деякі підходи до вивчення комунікативних властивостей права / Н. М. Оніщенко // Комунікація. – 2013. – № 3. – С. 8–18.

16. Поліцейська діяльність орієнтована на громаду в Європі: концепція, теорія, практика / посібник № 2. Серія посібників EUCPN [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pravo.org.ua/img/books/files/14586534582015_community_oriented_policing_in_europe.pdf.

17. Кобець О. Професія юрист та реформування юридичних послуг в Україні / О. Кобець [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zib.com.ua/ua/119186-](http://zib.com.ua/ua/119186-profesiya_yurist_ta_reformuvannya_yuridichnih_poslug_v_ukraini.html)

[profesiya_yurist_ta_reformuvannya_yuridichnih_poslug_v_ukrai.html](http://zib.com.ua/ua/119186-profesiya_yurist_ta_reformuvannya_yuridichnih_poslug_v_ukraini.html). – 15.10.2015.

18. Кононенко С. В. Вплив правової свідомості на особистість фахівця юридичного профілю / С. В. Кононенко // Вісник Нац. акад. Держ. прикордонної служби України. – 2013. – Вип. 3

19. Мартинюк В. М. Ціннісні орієнтації військовослужбовців Збройних сил України (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 / В. М. Мартинюк ; Харк. ун-т повітр. сил ім. І. Кожедуба. – Х., 2006. – 19 с.

20. Писаренко І. М. Компетентність як основа підготовки фахівців у гуманітарному вищому навчальному закладі / І. М. Писаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/stud_almanah/49.pdf.

21. Данилова Г. Акмеологічна школа: нова якість освіти / Г. Данилова // Освіта і управління. – 2009. – Т. 12. – № 2. – С. 96–108.

22. Ковальчук В. І. Проблеми професійного лідерства в професійно-технічній освіті / В. І. Ковальчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/1136/1/Kovalchuk_V.pdf.

23. Хоржевська І. М. Професіоналізм та професійний розвиток особистості / І. М. Хоржевська // Наукові праці Чорноморськ. держ. ун-ту ім. Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Сер.: Державне управління. – 2013. – Т. 214. – Вип. 202. – С. 110–113.

24. Сидорова К. Г. Особливості співвідношення категорій «професіоналізм», «професіоналізація» та «компетентність» у контексті реалізації процесу професійного навчання державних службовців в Україні / К. Г. Сидорова // Економіка та держава. – 2012. – № 12. – С. 128–130.

25. Черепехіна О. А. Професіоналізм психолога як соціально-педагогічний феномен / Черепехіна О. А. // Сборники научных работ

НТУ «ХПИ»: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти № 27 – Вестник НТУ «ХПИ». – 2010. – С. 70–76.

26. Лось О. М. Професійна діяльність в

особливих умовах як об'єкт психологічного дослідження / О. М. Лось // Науковий вісник Херсонськ. держ. ун-ту. Сер.: Психологічні науки. – 2014. – Вип. 1 (1). – С. 59–63.

Дякова О. О. Правовий нігілізм в правозастосовній діяльності Національної поліції / О. О. Дякова // Форум права. – 2016. – № 3. – С. 66–74 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_3_14.pdf

Розглянуто думку щодо питання розрізнення причин та умов існування будь-яких явищ, а саме зазначено, що більшого впливу на явища дійсності завдають саме умови. В цьому контексті проаналізовано умови зниження ефективності правозастосовної діяльності поліції, які в свою чергу породжують існування правового нігілізму в діяльності правоохоронних органів.

Дякова А.А. Правовой нигилизм в правоприменительной деятельности Национальной полиции

Рассмотрено мнение о вопросе разграничения причин и условий существования любых явлений, а именно указано, что большее влияние на явления действительности наносят именно условия. В этом контексте проанализированы условия снижения эффективности правоприменительной деятельности полиции, в свою очередь порождают существование правового нигилизма в деятельности правоохранительных органов.

Diakova A.A. Legal Nihilism in the Enforcement of the National Police

Considered opinion regarding the issue of delimitation of the causes and conditions for the existence of any phenomena, namely it stated that a greater influence on the phenomena of reality is applied conditions. In this context, analyzed conditions reduce the effectiveness of law enforcement police, in turn; give rise to the existence of legal nihilism in law enforcement.